ПАМ'ЯТАЄМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЄМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. WEDNESDAY, MARCH 17, 1976 No. 50. VOL. LXXXIII

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ З'ЯСОВУЄ У ЖЕНЕВІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ЦЕРКВИ МОСКВОЮ

Женева, 16-го березня — телефоном (С. Тамара) — Від 11-го березня перебуває в Женеві Митрополит Мстислав. В днях 11-го і 12-го березня Владика мав розмови з Тетяною і Леонідом Плющами, яких запросив в імені Президії Секретаріяту Світового Конгресу Вільних Українців на відвідини ЗСА і Канади для зустрічей із зорганізованим українським громадянством в цих країнах. Леонід і Тетяна Плющі радо прийняли запрошення СКВУ, який являється начальною українською громадською установою у вільному світі та об'єднує всіх українців в діяспорі.

Владика Мстислав

13-го березня Митрополит Мстислав відвідав Православний Центр Вселенської Патріярхії в Женеві і зложив там візиту генеральному директорові Всеправославної Передсоборної Комісії, Митрополитові Дамаскінові. Під час довшої розмо-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Чотири Округи УНСоюзу матимуть свої Річні Збори з кінцем цього тижня

Джерзі Сити. — Цієї суботи і неділі, 20 і 21-го березня, чотири Окружні Комітети Відділів Українського Народного Союзу матимуть свої загальні збори з участю головних урядовців. На порядку всіх цих нарад є звітування Управи, дебати над звітами, вибір нових керівних органів Округ та плян праці, зокрема посилення членської кампанії, якої метою є дальше розбудувати УНСоюз, зокрема в році 200-ліття Американської Незалежности і 100-ліття поселення Українців на Вільній Землі Вашінгтона, здобувши в ньому 5,000 нових членів та забезпечивши їх на 10 мільйонів долярів. Збори відбудуться в таких Округах:

НЮАРК

— Окружний Комітет УНСоюзу в Нюарку повідомляє, що річні загальні збори Округи відбудуться в суботу, 20-го березня ц. р. о год. 6-ій вечером в залі Українського Народного Дому при 140 Проспект Аве. у Ірвінгтоні. До участи в зборах є зобов'язані всі урядовці та конвенційні делеґати 22-ох Відділів, які входять в склад Округи. Головним промовцем на зборах буде Володимир Сохан, головний секретар УНСоюзу.

ВІЛКС БЕРРІ

— Окружні Загальні Збори Округи Вілкс Беррі відбудуться в суботу, 20-го березня ц. р. о год. 6-ій вечора в залі Української Католицької Церкви св. Петра і Павла при 631 Н. Рівер вул. у Вілкс Беррі, Па. До згаданої Округи входить 9 Відділів, яких урядовці та конвенційні делеґати є зобов'язані до участи у зборах. Головний Уряд УНСоюзу репрезентуватиме п-і Анна Гарас, головна радна.

ПЕРТ АМБОЙ

— Перт Амбойська Округа, яка начисляє 12 Відділів УНС, відбуде свої річні збори в неділю, 21-го березня ц. р. о год. 3:30 по пол. в залі Українського Народного Дому при 766 Стейт вул. у Перт Амбой, Н. Дж. Головний Уряд репрезентуватиме п-і Марія Душник, заступниця гол. пресідника УНС. До участі у зборах зобов'язані усі урядовці та конвенційні делеґати Відділів, які входять до цієї Округи.

БОФФАЛО

— Окружний Комітет Відділів УНС в Боффало відбуде свої річні загальні збори в неділю, 21-го березня ц. р. о год. 2:30 по полудні в залі Українсько-Американського Горожанського Центру при 205 Мілітари Ровд у Боффало, Н. Й. Округа начисляє 10 Відділів, яких урядовці і конвенційні делеґати є зобов'язані до участи у цих зборах. Головним промовцем буде Володимир Запаранюк, головний радний УНС. Також візьме участь у зборах обласний організатор Василь Оріховський.

ЧЛЕНСЬКА КАМПАНІЯ УНС

ЗА ДАЛЬШУ РОЗБУДОВУ ЦІЄЇ НАЙБІЛЬШОЇ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ УКРАЇНСЬКОЇ УСТАНОВИ У 200-РІЧЧЯ ЗСА І 100-РІЧЧЯ УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АМЕРИЦІ.

У членській кампанії УНСоюзу в 1976 році, метою якої є приєднати в році важливих історичних ювілеїв 5,000 нових членів, забезпечених на загальну суму 10 мільйонів долярів, взяло участь 44 секретарі й організатори, які прислали в часі від 1 до 15 березня ц. р. до Головної Канцелярії УНСоюзу 74 аплікації нових членів.

По 2 і більше аплікацій нових членів надіслали: М. Гаврилюк (162) — 5, В. Сачко (53) — 4, Р. Татарський (94) — 3, І. Ярчак (113) — 3, Я. Леськів (133) — 3, М. Волошин (201) — 3, М. Перейма (448) — 3, Ю. Кирлі (494) — 3, по два члени зорганізували такі секретарі: Олена Олек (22), В. Добчанський (54), В. Васильків (62), В. Кобіто (121), Гльорія Пащин (125), Л. Гардінк (206), М. Кігічак (240), А. Кейбіда (322), Ф. Петрик (362), Ю. Баранюк (371), Б. Зорич (432). 25 секретарів і організаторів прислали по одній аплікації нових членів. Разом наспіло до 15-го березня 74 аплікації.

Совєти сердиті на Єгипет за зірвання договору

Москва. — Совєтський уряд гостро зареаґував на повідомлення з Каїро, що Єгипет зірвав підписаний ще в 1971 р. договір про співпрацю і приязнь з Совєтським Союзом. В офіційному повідомленні пресової аґенції ТАСС говориться, що ворожа маніфестація єгипетського президента Анвара ель Садата по відношенню до приязної політики совєтського уряду не знаходить виправдання. Зірвання договору підписаного самим президентом Садатом і президентом СССР Ніколаєм Подґорним, вказує на те, що єгипетський президент не ставиться поважно до міжнародних договорів. Поспішність реакції Москви, кажуть західні кореспонденти, свідчить також, що Кремль був обурений потягненням єгипетського уряду, бо ще три тижні тому генеральний секретар ЦК КПСС Леонід Брежнєв окремо прославляв підписані з Єгиптом і іншими арабськими державами договори про „дружню співпрацю і кооперацію", які мають обопільну користь. В повідомленні ТАСС погрожується, що Садат відповідатиме за свій учинок „і понесе усі консеквенції", які виходитимуть з цього.

Українські і польські вчені уладжують спільну конференцію

Балтімор, Мд. — Заходами Української Освітньої Асоціяції і Польської Спадщинної Асоціяції відбудеться тут в суботу, 20 березня, в приміщеннях Лойола Коледжу наукова конференція на тему „Слов'янські Американці в стейті Мериленд — Сучасні етнічні проблеми."

Головною ціллю цієї вже другої з черги річної конференції є встановити найбільш конечні ділянки дослідів для кращого поширення знання про слов'янських американців та їх вклад у всебічний розвиток ЗСА. Головним промовцем під час конференції буде проф. д-р М. Новак, відомий науковець - дослідник етнічних проблем і автор багатьох праць з цієї ділянки.

В рамках конференції, початок якої передбачений на 1 год. по пол., передбачені ще три доповіді, що їх виголосять проф. д-р Євген Клебан, Павло Фенчак і Пітер Марудас, головний адміністративний асистент конґресмена Пола Сербанеса. Програма конференції включає рівнож зустріч з пресою, якою проводитиме проф. Гліб Гаюк, професор географії Товсонського стейтового коледжу і заступник голови Української Освітньої Асоціяції в Мериленді. В пресовій конференції візьмуть участь всі промовці.

Збірка біблій проходить з великим успіхом

Філядельфія. — Збірка біблій для запротореного в совєтську тюрму православного священика о. Василя Романюка проходить з великим успіхом. Як усім відомо, о. Романюк почав голодівку кілька місяців тому, коли совєтські власті відмовилися дати йому біблію. Під цю пору Комітет Оборони Мороза у Філядельфії вже одержав 232 біблії, сто з яких уфундував Владика Василь Лостен. Цією масовою збіркою біблій Комітет хоче звернути увагу американського світу на долю переслідуваної Церкви в Україні. Зібрані біблії будуть частинно вислані безпосередньо до тюрми, в якій знаходиться о. Романюк, а частинно передані на руки американського амбасадора в Москві. Збірка біблій закінчиться святочною програмою під гаслом „Переслідувана Церква в Україні", яка відбудеться в історичній церкві - пам'ятнику при 4-тій і Рейс вулицях. Багато американських жіночих організацій вже заповіли свою участь у тому святі. На те свято прибуде жінка сенатора Генрі М. Джексона, який часто заступається в американському Конґресі за переслідуваних в Україні. Головним промовцем на академії буде д-р Маруся Бек з Детройту. Точніші дані програми будуть оголошені зчасом. Всі зацікавлені закупити біблії для о. Романюка, можуть їх набути при Катедральному Храмі, 818 N. Franklin Street, Phila. за суму $2.10. Ці біблії написані українською мовою.

Юліяна Осінчук концертуватиме на користь музею СУА

Тернистий шлях скитання музейної збірки СУА наближається до кінця. Знайшовши хвилеве приміщення у просторій кімнаті гостинного Дому УНС, ця збірка тепер знаходиться у підготовчій стадії переходу до постійного приміщення у власному домі СУА в Ню Йорку вже, як повноцінний Музей Українського Народного Мистецтва.

Юліяна Осінчук

Під керівництвом Музейної комісії, яку очолює заступниця голови СУА Леся Різник, ведеться кропітка праця розпаковування, відчищування, лагодження, прасування і сортування експонатів, щоб мати їх готовими до розташування, кляcифікації, опису, каталогування, фотографування та інших необхідних музейних заходів і дій перед відкриттям Музею для публічного відвідування і користування.

Перед Музейною комісією й її підкомісіями стоять поважні завдання, бо після підготовчої стадії, треба буде дбати про консервацію експонатів, систематичне поповнювання збірки новими предметами і ведення нормальної музейної праці, яка вимагає заанґажування професійних наукових і технічних сил з ділянки музейництва і українського народного мистецтва.

Назустріч потребам Музею СУА вийшла Мистецька Рада стейту Ню Йорк, яка призначила йому Мері Блек на дорадника від нюйоркського Історичного Товариства. Л. Різник поінформувала її про музейну збірку СУА.

Природничий Музей у Ню Йорку віддав у користуван-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Вілліям Скрентон заприсяжений на амбасадора ЗСА до ОН

Вашінґтон. — Номінований раніше президентом Фордом на становище амбасадора ЗСА до Об'єднаних Націй Вілліям Скрентон був заприсяжений в понеділок, 15-го березня ц.р. членом Найвищого Суду і внедовзі перебере свої обов'язки від кол. амбасадора Даніеля П. Мойнігена, який добровільно зрезиґнував із свого становища і тепер викладає політичні науки у Гарвардському університеті. Мойніген став відомим із свого оригінального і досі не практикованого жадним амбасадором ЗСА в ОН твердого антикомуністичного політичного курсу, як також змінного підходу у відношенні до країн так званого „третього світу". 58-річний Вілліям Скрентон, колишній губернатор Пенсильвенії, згідно з запевненням президента Форда, буде продовжувати дотеперішню політику ЗСА на форумі ОН, яка відкидає і поборює „цинічне випробування сили" шляхом переголосовування західніх держав і створювання в ОН ворогуючих між собою таборів.

Інж. Іван Фур переобраний на голову Клівлендської Округи

Клівленд, Огайо (с. г.) У неділю 7-го березня, тут у залі школи УКЦеркви св. Йосафата відбулися Річні Загальні Збори Комітету Відділів УНСоюзу Округи Клівленд, у висліді яких одноголосно переобрано головою Округи заслуженого суспільно - громадського діяча інж. Івана Фура. До дальшого складу Управи обрано: Микола Бобечко і Богдан Дейчаківський як заступ. голови, інж. Роман Возняк — секретар, Марія Федак — касир і Михайло Кігічак, д-р Максим Задойний і Петро Данилевич — члени Управи. До Контрольної Комісії вибрано Івана Поповича як голову і Ілька Жмута та мґр. Ярослава Кришталовича, як членів.

Інж. Іван Фур

Наради відкрив і на бажання зібраних ними проводив голова Округи інж. І. Фур, а обов'язки протоколянта виконував також на бажання зібраних секретар Округи інж. Роман Возняк. Відкриваючи наради інж. Іван Фур привітав всіх представників Відділів, а також і членів Головного Уряду УНС в особах Степана Гавриша — головного організатора і головних радних д-р Богдана Футея і проф. Тараса Шмаґалу.

Протокол з останніх Річних Зборів прочитав інж. Роман Возняк, який прийнято без застережень, а опісля голова інж. Іван Фур здав річевий і вичерпний звіт про пророблену працю Округи у всіх ділянках 1975 року. Звіт голови доповнили касир пані Марія Федак і секретар інж. Роман Возняк. Голова інж. І. Фур інформував, що Округа придбала 321 членів забезпечених на загальну суму 825.500 дол. і тим самим Скруга зайняла перше місце в родині Союзових Округ з найбільшою сумою забезпечення. Він також інформував про влаштований Округою бенкет 29 листопада 1975 року для вшанування заслужених Союзівців.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Окружний Комітет Відділів УНС в Пассейку переобрав свою Управу

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу в Пассейку відбув в суботу, 13-го березня, ц.р. у приміщеннях Української Централі, свої річні Загальні Збори та перевибрав в цілості минулорічну Управу на чолі з Іваном Хомком. Зборами провадила Президія у складі: Василь Мочула — голова і Ростислав Галабурда — секретар. Однохвилиною мовчанкою вшановано пам'ять померлих членів Округи і визначних союзовців. Протокол з попередніх Загальних Зборів відчитав секретар Округи, Василь Марущак, а присутні прийняли його без змін.

Іван Хомко

Вичерпний звіт з діяльности Управи Округи склав голова Іван Хомко, зосередивши свою увагу в першій мірі над працею Округи в рамцях Стейтового Комітету Чотирьох Округ у влаштовуванні вже традиційного щорічного пікніку. Звітодавець підчеркнув кожночасну піддержку і співпрацю з рамени Управи Окружного Комітету Відділів УНСоюзу в Нюарку на чолі з його головою Юліяном Баранюком та голови Окружного Комітету в Джерзі Сити, Степана Островського і його Управи. Тільки при такій дружній співпраці є можливі успіхи, якими ця імпреза від 5-ох років втішається. Опісля слідували звіти заступника голови, Григорія Клименка, секретаря Василя Марщука і касира Івана Блихи. Організаційний референт Петро Головачук ствердив, що від часу існування цього Окружного Комітету приєднано понад 800 членів до УНСоюзу. Тільки в останньому 1975 році Округа придбала 67 членів, забезпечених на суму $153,000.

Присутній на Зборах обласний організатор Василь Оріховський поґратулював приявним членам Управ Відділів за їх минулорічні організаційні здобутки, завдяки яким Округа перевиконала організаційну квоту та закінчила різ зі звижкою у членах. Він зложив ґратуляції довголітньому союзовому діячеві та секретареві В. 42, Головачукові за це, що сам здобув 35 нових членів. Його Відділ приєднав 44 членів, Відділ 134, десять

(Закінчення на стор. 3-ій)

У КОНҐРЕСІ БУДЕ ПРОГОЛОШЕНА РЕЗОЛЮЦІЯ В СПРАВІ В. МОРОЗА

Вашінґтон, Д. К. — Республіканська конгресменка Міллісент Фенвік з Ню Джерзі і демократичний конґресмен Едвад Кач з Ню Йорку, в співпраці і порозумінні з Амнесті Інтернешенел і Комітетом Оборони Валентина Мороза, скликують спеціяльну пресову конференцію тут в четвер, 18-го березня, для проголошення листи американських законодавців, які внесуть спільно резолюцію в Палаті Репрезентантів в обороні В. Мороза. Як відомо, резолюції в обороні В. Мороза, вже звільненого Леоніда Плюща та інших українських політв'язнів зголосило минулого року близько сотні американських законодавців. Відновляючи акцію оборони цього року, конґресменка Фенвік і конґресмен Кач, в порозумінні з Комітетом Оборони Мороза, Амнесті Інтернешенел й іншими законодавцями рішилися на внесення спільної резолюції в понеділок, 29-го березня, яка буде мати більший імпакт і ширший розголос, включно з можливістю винесення справи В. Мороза на ширший форум Конґресу ЗСА. Законодавці Фенвік і Кач вислали спільного листа до всіх членів Сенату і Палати Репрезентантів, закликаючи їх приєднатися до цієї спільної акції. Такого ж листа-прохання вислав від себе Комітет Оборони Мороза. Згідно з останніми інформаціями, число законодавців, які солідаризувалися із закликом зросло до понад сотні, а ще більше може приєднатися у висліді пресової конференції до 29-го березня.

Міллісент Фенвік

Резолюція відмічує „хоробрі виступи В. Мороза в обороні прав українського народу, української культури та в обороні основних людських прав в СССР" і вимагає від Президента ЗСА негайної інтервенції звільнення В. Мороза і уможливлення йому скористати із запрошення Гарвардського університету стати викладачем вже в 1976-77 академічному році.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

ПОМЕРЛА СУЗАННА МАКОГІН, ВДОВА ПО ПОЛК. И. П. МАКОГОНІ

Ню Йорк. — Швидко після зустрічі в Українському Інституті Америки з нагоди двадцятої річниці смерти полк. И. П. Макогона, приявна ще на цій зустрічі його дружина Сузанна померла в лічниці на удар серця в п'ятницю 12 березня 1976. На зустрічі в Ню Йорку Покійна Сузанна дуже живо цікавилася заввагами поодиноких доповідачів і довше посиділа в дружній товариській розмові. Похорони відбулися в понеділок в Шароні, а у вівторок поховали її на військовому цвинтарі в Арлінґтоні б. Вашінґтону. Відпочиває біля свого покійного чоловіка.

На вічну дорогу відпровадили її родина та найближчі приятелі. Покійна називала себе інколи „принцесою", виводючи свій рід від історичної шляхетської родини Розумовських.

НАУКОВЕ ЗАСІДАННЯ В УВАН

Ню Йорк. — Комісія для вивчення українсько - польських відносин при УВАН матиме в суботу, 20-го березня ц. р. о год. 2-ій по полудні в Будинку Академії при 206 Вест 100 вулиця, своє наукове засідання на якому мґр Константин Зеленко і проф. Тарас Гунчак виголосять доповіді. Перший говоритиме на тему: „Українсько-польські відносини — синтеза минулого і перспективи на майбутнє", а другий — „Галичина в політиці польського лондонського уряду в 1943 - 45 роках".

БЕРЕЗНЕВІ СВЯТОЧНІ СХОДИНИ КАРПАТСЬКОГО ДОСЛІДНОГО ЦЕНТРУ

В суботу, 20 березня на сходинах члени Карпатського Дослідного Центру, приятелі Карпатської України вислухають інформації про сучасний стан діяльності, про останні роки життя президента К. У., Монс. Августина Волошина та про стан культурного розвитку серед карпатських русинців, які проте називають себе ще русинами.

У сходинах візьме участь голова братства Карпатських Січовиків, заступник голови кол. Сойму Карп. України, д-р Степан Росоха з Торонта, Канада. Початок сходин точно о 5-ій годині попол.

Сходини відбудуться в Українському Інституті Америки, 2 Схід 79 вулиця.

САМОСТІЙНИЙ КОНЦЕРТ АДРІЯНА БРИТТАНА В ЧІКАҐО

Чікаґо, Ілл. — В неділю, 21-го березня ц. р. о год. 4-й по полудні в залі Жіночого Клюбу в Оак Парк, при 178 Форест вулиці виступить із самостійним концертом скрипаль - соліст Адріян Бриттан, фортепіяновий супровід Т. Гриньків. Концерт влаштовує хор „Прометей" при парафії св. Володимира і Ольги.

ЧІКАҐО ВШАНУЄ ПРОФ. РОМАНА ЗАВАДОВИЧА

Чікаґо, Ілл. — В суботу, 27-го березня ц.р. о год. 7-й вечора тут в авдиторії собору св. Володимира і Ольги, відбудеться ювілейний бенкет в пошану проф. Романа Завадовича у 55-річчя його літературно - виховної творчости. Знову ж в неділю, 28-го березня о год 4-й по полудні в залі Школи Шопена молодь поставить монтаж із творів Ювілята п. з. „Дитячий Скарб" у виконанні ансамблів дітей та молоді СУМА, Пласту, ОДУМ-у та рідних шкіл. Увесь прибуток призначений на видання нових творів Ювілята. Квитки вступу вже можна набувати в крамниці „Дельта", українських книгарнях, домівках Організацій Молоді та під церквами після Богослуження.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сумнівна рівновага сил

Державний секретар Генрі Кіссінджер був і є звеличником австрійського канцлера Меттерніха, який на Віденській конференції 1815 року разом із французьким дипломатом Талейраном будував новий лад у схаотизованій Наполеонськими війнами Европі на базі концепції „рівноваги сил". Генрі Кіссінджер втішався в перших часах свого урядування за Ричарда Ніксона велетенським авторитетом в американському й закордонному політичному світі і члени Конґресу та пресово-телевізійні коментатори ставилися до нього, як до своєрідного „вундеркінда". Але цей німб минувся, авреол його здогадних успіхів погас і ми є тепер свідками, одиаково з республіканського боку (Роналд Ріґен), як демократичного (сен. Генрі Джексон) гостро критикують Генрі Кіссінджера, закидаючи йому одностайно той сам прогріх: що його, Кіссінджера, політика „детанту" супроти СССР є „ „одностороннім", а не „двостороннім" шляхом, та виходить у користь тільки Совєтам. Обороняючись проти тих закидів, Кіссінджер — подекуди правильно — скидає вину на Конґрес.

Дуже добре сталося, що знайшлись в американському політичному світі видатні мужі, які почали голосно критикувати політику Кіссінджера у відношенні до Москви, бо це поставило руба найкардинальнішу проблему: чи можна зберегти „рівновагу сил", коли однією із тих „сил" є імперія, ціла настанова якої є на завоювання світу? Чи можлива рівновага сил шляхом поступок, що їх той партнер використовує із залізною послідовністю, щоби поширити свою владу у світі та осягнути перевагу у всіх родах збройних сил? Факт є, що термін „детант" став вже настільки скомпромітований, що вирікся його вже й президент Форд.

І коли Москва одверто й цинічно підтримує скрізь у світі ворожі Америці рухи, то й Америка й американський державний секретар та амбасадор ЗСА в ОН повинні ясно й одверто заявлятися за ворожими московській окупантській диктатурі визвольними рухами. Генрі Кіссінджер час до часу говорить тверді слова, але йому правильно закидають, що він у своїх ділах „м'який" супроти СССР. І такою „м'якою" постановою не збереже рівноваги сил.

В усьому треба підготови

Що в усьому треба добре підготовлятись, це ніби істина, з якою нічого вриватися у відчинені двері. Проте вся історія України і вся українська дійсність у вільному світі доказує, що раз-у-раз дії українських людей носять відпечаток аматорщини, імпровізації, поквапного зліплювання на зовнішній ефект, зате відсутности дбайливої довшої підготови, за пляном та з притяганням до того плянування фахівців. Такі рефлексії виринали під час минулонедільного концерту у честь Тараса Шевченка у Ню Йорку: рефлексії у користь організаторів тієї імпрези та в некористь всіх організаторів малих і великих діл, які нехтують потребою дбайливої підготови.

Концерт-академія — це ніби мала справа, це ніби тільки один незначний епізод льокального характеру. Але з таких малих епізодів складається життя великої громади на великих просторах різних країн вільного світу. Очевидно, буває, що несподівано, раптово виринають події, які не дозволяють на довгу підготову. Ось хоч би приклад з недавньої історії: царський режим в Росії був гнилий і підточили його р е в о л ю ц і й н і акти — мало-котрий із царів помер природною смертю — проте революція у 1917 році вибухла у березні несподівано. та й большевицька контрреволюція у жовтні того року була несподіванкою, бо ж ніхто не міг передбачити, що німці перевезуть до Росії у запльомбованому вагоні большевицьку еліту. Тому й революційні дії в Україні мусіли носити відпечаток імпровізації, бо організовано український визвольний революційний рух наспіх, з пустки, в атмосфері тієї могильної тиші, яку передбачував і якої лякався Шевченко. Солом'яний вогонь ентузіязму поруч із пехіттю до холодного, тверезого плянування на дальшу мету — це ж характеристичні риси мислення і діяння українських людей.

Тому з великим признанням треба стверджувати таку ніби малу, але дуже похвальну дію, як дбайлива, солідна, переведена від довшого часу підготова деяких традиційних щорічних святкувань в Америці, як ось недільний концерт у честь Тараса Шевченка в Ню Йорку.

„У ПІТЬМІ НЕВОЛІ НЕСКОРЕНИЙ ДУХ..."

Текст листа „Слово з неволі" киянина Л. Запорожця

(1)

У „Свободі" з 10 березня ц. р. подано вістку про „Слово з неволі", що його переслідуваний киянин Л. Запорожець написав у в'язниці та передав за кордон. З уваги на глибокий зміст того „Слова", в якому віддзеркалений релігійний світогляд Автора та всі думки, навіяні етикою християнізму, п е р е д а є м о текст того небуденного твору, цікавого ще й тим, що його стиль нагадує твори Солженіцина з месіяністичною настановою.

∵

„В пітьмі неволі нескорений дух мій народжує мисль і слово, з яким я знову звертаюся до людства... Метою цієї роботи буде — вдарити в сполох і закликати людство до мобілізації і відповідальности перед лицем загрози, яка нависла над ним і стає дедалі реальнішою і зловіснішою.

Нехай не сподівається так звана „мовчазна більшість" Заходу на те, що вони відсидяться в затишних куточках в часи роздору і ворожнечі. Знайте — не мине вас та нещаслива година, коли в доми ваші нестримними лавами вломляться ті, хто завдяки вашій безвідповідальності був навчений ненависті, насильству і беззаконню, і поруйнують їх, ваші доми - фортеці, затишні куточки, обезчестять жон і дочок ваших, а на вас одінуть ланцюги рабства.

Не мине кара й тих, хто своєю сліпою солідарністю, як живою водою укріпив диктаторів Нового Вавилону, щоб вони замордували мільйони і мільйони людей, одучуючи їх мислити.

І ви, невільники Нового Вавилону, очуняйте від мовчання, до якого ви були привчені жорстокістю. Бо наближається рокований час ,коли нові навуходоносори пошлють вас, як отару овець на безглузді бойовища, де ви і ваші діти поляжете од мечів без чести і слави.

Ще є час ,щоб зупинити і одвернути блискавиці Провидіння, які завтра можуть впасти на голови тих, хто йде шляхами ненависти і насильства, а не шляхами любови і милосердя, заповіданими людям вченням Спасителя".

... Тільки сліпі люди не можуть бачити очевидного: найбільше крови пролилося, найбільше жорстокости було проявлено по відношенні до людини після того, як людьми був порушений закон, який об'являв право приватної власностилюдини на рухоме й нерухоме майно священним, так само як і право недоторканости його вогнища. Закон цей був великим надбанням людської цивілізації. Для того, щоб його порушити, люди придумали теорію, яка об'являла це право злочином, а проголошувала законом право віднімати власність і назвала це беззаконня доброчесним словом — експропріяція. Цим самим люди необережно випустили з пляшки жахливого „джіні" (духа), з яким вони тепер не в силах справитись.

Це він пройшов просторами Росії, проливши море сліз і крови, убив мільйони людей: люди вбивали один одного, сильніші і хитріші морили голодом довірливих і простодушних. І все тому, що люди опинились у владі страшного з в і релиного „джіні", якого вони самі випустили з пляшки, думаючи, що він не злий, а добрий.

Це він породив фашизм і, невдячний, спрямував незчисленні його полчища проти тих, хто його випустив, і знов полилася кров людська.

При допомозі злого „джіні" на трони великих і малих імперій зійшли нові тирани, які відібрали в людей право мислити і право речі називати своїми іменами: білі речі — білими, чорні — чорними, жорстокість — жорстокістю, а не милосердям, грабіжництво серед білого дня — тим же ганебним словом, обман і демагогію — обманом і демагогією, а не дипломатією, політикою...

„Джіні" продовжує творити свої чорні діла. Він оволодів серцями дітей Европи і Азії, Америки й Африки. Вони крокують вулицями Парижу, Риму, Лісабони, Лондону, Токіо з ненавистю в серцях і жадобою насильства і експропріяції.

Хто зупинить ці страшні колони одержимих ненавистю людей, які рвуться творити беззаконня? Хто скаже з певністю, що на просторах Европи завтра не розіграється чергова трагедія людства?

Отже, ні на йоту не погрішивши проти істини, ми повинні визнати, що на сьогодні людство кинуто в вир роздору і ворожнечі, і стоїть на грані катастрофи.

Це говоримо перед лицем усього світу ми, діти народів, гідність яких була розтоптана диктаторами, новими самодержцями — запеклими шовіністами імперії, яка народилася під прапорами беззаконня.

То була лекція історії, з якої людство повинне зробити вірні висновки.

Я, син українського народу, закликаю всіх людей доброго розуму і серця вислухати правдиву і щиру сповідь людини, яка глибоко усвідомила трагедію свого народу, ганебний стан, в в якому він зараз перебуває.

Ми йшли шляхом насильства і експропріяції, а знайшли кайдани нового рабства. Циклопівською жорстокістю нас привчили до отарного стану мовчання. Ми боїмося сказати, що ми любимо свій народ, бо нас затаврують як націоналістів, наші мистці не сміють співати пісень свого народу, а співають неаполітанські пісні та пісні про „матушку Росію", бо інакше їх проженуть з театральних підмостів і зацькують псами.

Все це сталося тому, що все було обманом і демагогією—нас навчили насильству і беззаконню, а самі одібрали в нас право розпоряджатись плодами нашої праці.

Обманом оволодівши нами, вони навчили нас злу: топтати святині свого народу, свою культуру, мову, історію. І ми стали перевертнями, позорищем перед народами світу.

Ми закликаємо вас, дітей народів світу: не йдеть шляхами насильства і експропріяції, бо то шляхи, які ведуть до трагедії. Силою закону зупиніть тих, чиїми серцями оволодів злий „джіні", який гуляє тепер по просторах плянети, щоб потішитись їхніми сльозами і кров'ю.

Тоді ослабне Новий Вавилон — імперія духовного рабства, і воспрянуть народи, розтоптані нею...

... Сталося так, що в результаті революції в Росії зникли з лиця землі всі політичні партії. Наступило однопартійне царство. При кермі держави стали люди непідготовлені до державної діяльности. Вони засвоїли насильницький механізм, правляча еліта переконалась, що в руках у неї находиться така сила, з допомогою якої вона може перебувати незмінно при владі необмежений час. Сталін і його оточення використали свою безмежну владу в державі для того, щоб усунути з політичної арени всіх можливих конкурентів — Кірова, Орджонікідзе і інших видатних діячів партії і держави, а також видатних командирів — Тухачевського, Якіра, Блюхера, Гамарника і багато інших, тих, кого вони запідозрювали в нелояльності і хто був стриманий у виявленні симпатій до тодішньої урядової верхівки.

У наслідок всього цього СССР стала клясичною абсолютистською державою, а політбюро і Сталін перетворились в непогрішимих „вождів партії і народу" — це були нові деспоти, які багато в чому перевершили всевладних східніх деспотів, про яких ми багато знаємо з історії народів Сходу. Утворився культ вождів, який ні в чому не уступав культу фюрера і його найближчого оточення в фашистівській Німеччині.

Ці люди розтоптали закон. Людське життя перестало для них бути вартістю, про це свідчать масові репресії 30-50 років. Преса хором роздавала хвалу всесильним новим деспотам. Такі ж похвали звучали з усіх усюд: з трибун з'їздів, конференцій, пленумів, — скрізь лунав суцільний хор про те, що вони мудрі, прозорливі та до того ще й геніяльні. Поступово вони й самі в це повірили. Насправді ж вони були немудрими людьми, осліпленими владою. Це був парадокс Провидіння. Люди, йдучи ложними шляхами, шляхами насильства і жорстокости, утворили політичну систему, в результаті якої біля керми величезної держави опинились нерозумні, недалекі люди...

(Продовження буде)

Володимир Мацьків

КНИЖКА, ТЕЛЕВІЗІЯ І МИ

Яку величезну ролю відіграла і надальше грає книжка у розвитку культури всього людства, знають всі люди, що цікавляться цією справою. Книжка зберегла історію народів від довгих тисячоліть,книжка зберегла навчання Христа та його апостолів, а також писання пророків, що жили на багато літ перед Христом, книжка допомагає вивчати культуру окремих народів та зберігає літературні та інші мистецькі твори усіх жанрів або їх обговорює, книжка причиняється в дуже великій мірі до виховання молодого покоління та ширення освіти взагалі. Одним словом — книжка — це чинник, якого нічим заступити не можна. Подібну ролю грає також преса, яка в більшості насвітлює події біжучих днів.

Але в XX. столітті знайшлися доволі поважні конкуренти книжки. Це фільми, що їх висвітлюють в кінах, а головно на телевізорах,що останніми часами знайшлись майже у кожній хаті. На екранах телевізії висвітлюють і награють деякі музичні твори, літературні, головно драматичні твори різних жанрів та різних змістом, а також події дня.

Телевізія зискала дуже багато прихильників, бо оглядаючи її екран, вистачить вигідно сісти та легко сприймати усі ці образи, що являються перед очима глядача. Не треба зосереджувати своїх думок та уваги, як це буває при читанні книжки, на подіях, що там описані, не треба змушувати своєї уяви, щоб відтворювала образи цих подій, бо все це вже зроблено.

Але телевізійні авдиції в ЗСА так приготовані, щоб з них міг користати та легко сприйняти кожний пересічний глядач, тобто не лише такий, що має вищу чи середню освіту, але і такий, який закінчив, або й не закінчив початкової школи. Знавці твердять, що загальний рівень величезної більшости телевізійних авдицій рівняються знанню та інтеліґенції людей, що закінчили тільки народну школу. Тому рідко коли появляються на екранах телевізорів опери, клясична музика, поважні драматичні твори, а куди частіше твори легкого, часто комічного жанру, казки для дітей та старших і т.п. розвагові речі. Правда, деколи бувають теж природничі чи краєзнавчі авдиції. Але з прикрістю треба твердити, що подають дещо й деморалізуючого на межі порнографії, з убивствами та всякими іншими злочинними подіями, що їх опісля наслідує недобре вихована молодь на вулицях міст.

Треба теж зазначити, що телевізія є своєрідним „бизнесом" і майже всі авдиції переривають щокілька хвилин, подаючи різного роду оголошення, за які різні фірми платять грубі гроші.

Так буває, що коли людина пічне дивитись на ті різні образи, що їх бачить на екрані, їй важко від них відірватись, хоч деколи невдоволена з цих різних оголошень та реклями.

Телевізія тим небезпечніша для молоді, що забирає їй час, призначений на якісь важні зайняття, що їх призначує школа, завдаючи прочитати якусь книжку чи написати якусь хатню задачу.

У тому саме телевізія сильний конкурент книжки, бо вона забирає час глядачам.

Це все, що тут сказано, відноситься до кожної пересічної людини на тутешньому терені. Але варто подумати, як до цих справ повинні ставитись ми, українці, що їх незавидна доля примусила залишити рідну землю та жити в тутешніх умовинах.

Якщо йдеться про книжки, то ми, живучи у вільному світі, маємо змогу писати, друкувати, читати та зберігати в бібліотеках усі роди книжок,однаково історичного, наукового, релігійного чи легшого характеру. Ніхто нам цього не забороняє і все це залежить від нас самих, від нашої свідомости і наших можливостей. Але в останніх роках щораз важче знайти видавця, бо українська книжка щораз менше знаходить читача. Це у великій мірі треба завдячувати телевізії, яка забирає час та зацікавлення до рідної книжки нашим людям.

Якщо б ця телевізія, яка робить конкуренцію книжці, подавала гідні наші українські програми, то надто великого лиха не було б, але вона дуже - дуже рідко згадує щось про українців та Україну або взагалі не подає нічого з українознавства. Якщо б ми жили в одному місті, чи одній околиці, то могли б власним коштом влаштувати телевізійну надавчу станцію, але так не є. А вдержувати більше таких станцій вимагало б дуже поважного вкладу гроша, якого, на жаль, ми не маємо.

Всі (з дуже незначними виїмками) тутешні телевізійні програми є нам чужі. Вони не відображують ні нашої культури, ні наших звичаїв, не подають нічого з нашої минувшини, чи нашого теперішнього життя, а деколи навіть нас ображують, називаючи нас москалями і под. і це все сильно впливає на денаціоналізацію нашого молодого покоління.

Не маючи змоги вплинути на зміну цієї невідрадної ситуації, нам лишається обмежити час на оглядання телевізії, а присвятити більше того часу на читання рідної книжки чи газети, на якусь суспільну чи культурну діяльність в рідному середовищі, бо щораз частіше чуємо нарікання, що наші люди відсуваються та відмовляються від такої діяльности.

Нам треба куди більше уваги присвятити виховним справам наших дітей та обмежити їм час пересиджування перед телевізором до таких програм, які відповідатимуть їх вікові та потребі.

Зате треба призначити більше часу на читання рідної книжки та газетки, головно „Веселки", бо вона що раз більше тратить читачів, а також на фізичне виховання. Дуже корисно буває для дитини, коли вона може дещо побігати на вільному і чистішому повітрі, десь в парку поза містом, чи брати активну участь в спортових змаганнях, якщо вік і обставини на це дозволяють, а не дивитись, як це роблять інші.

Якщо хочемо, щоб наші діти виросли не на духових і фізичних калік, а на здорових та свідомих членів свого народу та громадян держави, треба ці справи частіше та ширше обговорювати на сторінках нашої преси та на сходинах наших організацій.

Степан М. Горак

„БРІТАНІКА" Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Завдяки стараниям проф. Зенона Л. Мельника і відтак дальшим відгукам в справі зфальшованого представлення історії України і української тематики в новому 15-му виданні „Нової Енциклопедії Брітаніка", українське суспільство Америки і Канади мало нагоду познайомитися із проблемою, до якої тут нав'язуємо та повертаємося. На жаль, ті перші відгуки скоро пішли в забуття, а шкода нанесена українській науці і справі залишилася і то незалежно від того, що її видавці (п. Мортімер Дж. Адлер) в листі до мене з дня 1-го жовтня 1975 р. пообіцяв поробити „специфічні справлення в статтях, які трактують про не-російські республіки СССР".

Славний вже „український вогонь" скоро пригас і справа починає переходити до архівів і в забуття. На жаль, жадна з українських установ не вважала своїм обов'язком піднятися того невдячного діла довести справу до успішного кінця.

На щастя, не всі українські установи і одиниці „забули" про ту важливу справу і в останньому часі НТШA вирішило створити окреме тіло, яке займеться виключно намаганням справлення занесень в Брітаніці. Ініціятива народилася як і знайшлася мала група науковців та зацікавлених в тій справі осіб. Проте це тільки перший крок в тяжкому марші і в намаганнях спонукати редакцію Брітаніки до зміни політики супроти української тематики. Треба більшого натиску від читачів, а в першу чергу професорів і студентів. Зокрема студенти мусять взяти на себе обов'язок масового висилання протестаційних листів до Редакції Брітаніки і вимагати справлення совєтської пропаганди поскільки автором допису в т. зв. „Макропедичній частині" (т. 18) є москаль Іван А. Єрофєєв. Ясно, що коли б, скажімо, 200 наших студентів знайшли час і зрозуміння важности справи і вислали відповідні листи, Редакція Брітніки не зможе переочити чи злегковажити такий масовий протест. Цікаво, чи в наших студентах жевріє активний дух української ідентичности і бажання діяти, а не с к а р ж и т и с ь тільки на с т о р і н к а х української преси. Тому закликаємо студентів негайно знайти час і вислати відповідного листа на адресу: Encyclopaedia Britanica, 435 North Michigan Avenue, Chicago, Ill. 60611.

Валентина Юрґенко

ДВІ МАТЕРІ

(Оповідання)

III

Час минав, пливли місяці й роки. Андрій спочатку взявся до праці, залишивши університет, а пізніше продовжував освіту на вечірньому курсі. Антоніна, тяжко переживши смерть чоловіка, хворіла ще частіше, оббивала пороги лікарів і в душі плекала мрію про щасливе одруження Андрія з українкою. Своєї ж таки крови невістка буде та й самоту цю моторошну проженуть із хати. Тепер вона все сама та й сама, — Андрій мало й дома буває, в нього і праця, і студії, ще спортом і шахами захоплюється. Та й з Оксаною вони нерозлийвода, щоб тільки не наврочити.

Одного дня у їхній, вже звичний ритм життя дисонансом увірвалася надзвичайна подія. Власне, це був звичайний собі лист від якоїсь незнайомої жінки до Андрія, в якому запрошено його на подану адресу аж до Ню Йорку, в дуже важливій для нього родинній справі. Побачення це мало відбутися за кілька днів, у вільну суботу. Андрій їхав на це побачення, роздумуючи, що воно все значить, про яку „родинну справу" може йти мова? Чи не про Оксану часом? Але ж вони ще навіть не заручені.

Старша пані, яка зустріла Андрія, уважно оглянула його і, запросивши до вітальні, повідомила, що вона цілком випадково довідалась про нього і його покійного батька через земляків, бо їхнє прізвище тепер інше і, що його, Андрія, розшукує рідна мати в Україні.

— Це якесь непорозуміння, — розгублено відповів Андрій, — моя рідна мати померла дуже давно, коли я був ще малим... Це щось неймовірне...

— Ні, це правда, — спокійно сказала старша пані, — Я листуюся із своєю ріднею. Там, в Україні, в мене живе старша сестра. Вона добре знала вашого покійного батька, бо колись разом працювали. Ваша мама була довгі роки на засланні, на Сибіру, а потім повернулася. Вона розшукує вас вже багато років, виношує в серці і материнську любов, і тугу за втраченим сином. Озовіться до неї! Напишіть кілька теплих слів, вишліть фотокартку, — це було б для неї неймовірним щастям, винагородою за всі її страждання.

— Я не знаю, що вам сказати... Мій тато помер... — почав Андрій спантеличено. Ви мене так приголомшили.

Старша пані це бачила й сама. Вона просила Андрія роздуматися про все і, прийнявши рішення, повідомити її. По дорозі додому Андрій губився у здогадах. Невже все це правда? А, може, це якась пастка чи авантюра?

Антоніна відразу побачила по Андрієвому обличчі, що сталося щось надзвичайне. Не міг він приховати правди, хоч і боявся схвилювати хвору матір. Але як сказати їй те, у що він і сам не вірив? Проте, хто ж може розв'язати цей вузол тепер, окрім неї? Батько забрав із собою в могилу всі таємниці й усе недосказане, якщо воно було. І Андрій переповів матусі все докладно, обійнявши її худенькі плечі, наче боявся, що ось зараз вона не витримає тягара глибокого внутрішнього хвилювання.

— Скажи мені всю правду, матусю. Все, що ти знала від тата і, може, те, чого не знав я. Порадь, що мені робити тепер і як вирішити? Я зовсім розгубився...

— Ти був подібний до своєї мами, — тихо промовила Антоніна. — Я її в житті ніколи не бачила, але фотокартку одну пам'ятаю, з молодих років. У нас же нічого не збереглося з дому, ми все втратили, як ти знаєш. Покійний тато певний був, що мама твоя померла на засланні. Так йому дали зрозуміти ті кати, що в їхніх руках і він був перед маминим арештом. Листи писав, а відповідей не було жадних зо два роки, пакунків не приймали. А тут війна... Тато був антикомуніст, пов'язаний з націоналістичною групою. Тому й треба було нам змінити прізвище, щоб не потрапити в большевицьку пастку. Та й тебе, Андрійку, він завжди остерігав, щоб бути обережним, бо дещо з того, що я сказала, ти вже й раніше знав. А тепер оце, я думаю, хтось докопався і хоче помститися або провокувати нас, бо тата вже немає... Не вір нікому, це не інакше, як спритний шантаж...

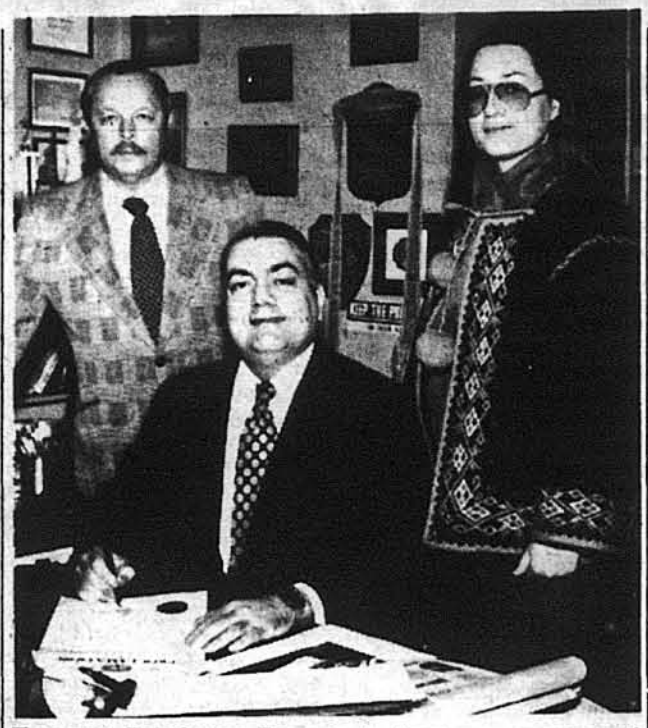
Антоніну вістка про Андрієву матір приголомшила чи не більше, ніж його самого. Те, що вона сказала йому — це була її перша, негайна реакція — недовір'я. Щось підозріле вбачала вона в тій вістці. Пригадувала, як Панасові доводилося вже тут зустрічати кількох підозрілих землячків, удаваних „українських патріотів", які докопувалися до його минулого, до місця народження, старанно шукали спільних знайомих, а потім шило таки вилазило з мішка, — не були вони тими, за кого себе видавали. Звичайно, був би живий Панас, — вся правда зразу вийшла б наверх, але сама вона не знала Софії, ані її письма, не пам'ятає її й Андрійко.

Антоніна перебирала в пам'яті тривожні місяці, коли вона опікувалася маленьким Андрійком. Панас тоді тяжко переживав свою родинну трагедію, але немилосердне життя ставило свої вимоги — турботи про шматок хліба, про дитину, боротьба за існування і непевність завтрішнього дня. А, головне, — тривала Софіїна мовчанка і та брутальна відповідь, яку Панас дістав одного дня довідуючись про неї в НКВД: „Ви поставтє крест на нєй і к нам нє ходітє, вам ето лучше будєт. Посилок больше прінімать нє будєм. Всьо! Пройдітє, гражданін!" Знав він гарячу і непокірну Софіїну вдачу і така цинічна відповідь остаточно переконала Панаса, що надії на поворот дружини вже немає. Саме шаліла „єжовщина" і Дамоклів меч щодня зависав над ним самим. А що було б тоді з Андрійком? Силоміць забрали б до „детдому"? Звичайно, Антоніна ніколи б Андрійка не залишила, щоб там із Панасом не сталося. Своїх дітей вона не мала, чоловіка її ЧеКа давно розстріляла...

На маленькому Андрійкові зосередила вона всю силу невитраченої материнської любови й ніжности. Скільки безсонних ночей провела над ним, коли хворів, турбувалася його слабим здоров'ям, старалася краще віджиблювати, сама обшивала й одягала, а що вже казок розповідала та книжечок перечитала йому малому — годі й казати! Андрійко завжди був її гордістю, вчився добре та й горнувся до неї більше, як інші діти до рідної матері.

„А що, як ця вістка про Софію не провокація, а правда? — роздумувала Антоніна. — Може якимсь чудом вона лишилася жива? А тепер буде домагатися, як не повернення сина, то його допомоги або сюди захоче приїхати?" Вона на мить уявила, що її Андрійко, єдина найдорожча істота на світі, після смерти чоловіка, одвернеться від неї, залишить ради Софії, жінки, яка привела його на світ. „Не та мати, що породила, а та, що виховала", — кажуть люди, а хіба хтось би виправдав її, Антоніну, якби стала на перешкоді права рідної матері? Думки її борсалися безладно, даремно шукала вона якоїсь логічної розв'язки; розум її і почуття змагалися у двобої, зудари ці перевертали сторчголов звичні поняття, переконання і остаточно позбавляли Антоніну душевної рівноваги. „Здамся на волю Божу, — нарешті вирішила вона, — шукатиму заспокоєння в молитві. А час покаже".

(Продовження буде)

Посадник Гартфорду Джордж А. Атансон в присутності голови Відділу УККА д-ра О. Теслюка та Христі Кінах підписує проголошення 22-го січня 1976-го року — Днем Української Незалежности.

ЗСА дадуть понад три більйони долярів допомоги запризяненим країнам

Вашінгтон. — Сенатська Комісія для міжнародних зв'язків схвалила приблизно суму допомоги, яку Адміністрація президента Форда зможе видати на військову допомогу запризяненим країнам. Ця сума, на думку Комісії, не повинна переступати 3 більйони долярів в 1977 році. Крім того Комісія погодилась признати 20 мільйонів долярів, які Уряд зможе зужити на гуманітарні цілі в Анголі, Ливані і інших країнах. Це схвалення буде передане внедовзі Бюджетовій Комісії Сенату, яка займеться докладним випрацюванням фігуральних цифр і передасть тоді цей плян на затвердження президента Форда. Цього 1976 р. Уряд має до диспозиції 3,5 більйона долярів, без обмеження для країн, для яких ця допомога повинна бути приділена. Як відомо, президент Форд домагається від Конгресу додаткового схвалення суми 2,7 більйонів долярів, які Уряд думає зужити для допомоги країнам на Близькому Сході.

ВЛАДИКА МСТИСЛАВ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ви Владика Мстислав поінформував Митрополита Дамаскіна про стан Української Православної Церкви в діяспорі. Окрему увагу Владика Мстислав віддав справі переслідування християнських віровизнань в Україні, зокрема вірних Православної і Католицької Української Церков як також євангельських християнських об'єднань. Якнайбільш докладно Владика Мстислав представив Митрополитові Дамаскінові трагічний стан, в якому перебуває в концтаборі о. Василь Романюк та просив про заходи Вселенської Патріярхії для звільнення о. Василя Романюка з неволі і здобуття дозволу від уряду СССР на його виїзд до ЗСА. Митрополит Дамаскін запевнив Владику Мстислава, що він використає всі доступні йому засоби в обороні о. В. Романюка.

При цій нагоді Владика Мстислав передав Митрополитові Дамаскінові спеціяльного листа до Вселенського Патріярха Димитрія, до якого було долучено понад 7,000 підписів вірних ЗСА, які просять Патріярха Димитрія взяти в оборону мученика за Христа о. Василя Романюка. Митрополит Дамаскін запевнив, що листа від Владики Мстислава і петицію вірних він негайно вишле Патріярхові Димитрієві спеціяльним післанцем. Зустріч і розмови двох православних Владик відбулася у дійсно сердечній атмосфері.

В неділю, 14-го березня, на запрошення Митрополита Дамаскіна Владика Мстислав був присутній на Святій Літургії в місцевій православній церкві. Владика Дамаскін віддав Митрополитові Мстиславу всі належні голові Помісної Церкви почесті, згадуючи його ім'я під час Служби Божої, одразу після імени Вселенського Патріярха Димитрія. Супроводив Владику Мстислава в днях 13-го і 14-го березня проф. Олег Нижанківський.

В понеділок, 15-го березня, Владика Мстислав склав візиту делегатові Вселенської Патріярхії до Всесвітньої Ради Церков у Женеві Митрополитові Амільяносові, якого він поінформував про переслідування релігії і християнських Церков в Україні та просив Владику Амільяноса про його заходи в обороні о. Василя Романюка на терені Всесвітньої Ради Церков. Митрополит Амільянос прирік віддати всього себе справі визволення о. Василя Романюка.

З огляду на те, що генеральний секретар Всесвітньої Ради Церков д-р Філіп Поттер перебував у тому часі в ЗСА, Владика Мстислав зустрівся 15-го березня зі заступником генерального секретаря Всесвітньої Ради Церков д-ром Алланом Брашом (делегатом Нової Зеляндії), якого повідомив про те, що 1976-ий рік призначив СКВУ для акції оборони релігії в СССР та поінформував про зростаюче постійно переслідування християнських віровизнань в Україні. Водночас Владика Мстислав звернувся до д-ра А. Браша з проханням, щоб Всесвітня Рада Церков взяла в оборону о. Василя Романюка та причинилася до його визволення із СССР. Д-р А. Браш виявив щире стурбування долею о. В. Романюка і запевнив, що зробить усе можливе, щоб справа о. Василя Романюка знайшлася на порядку нарад Президії Всесвітньої Ради Церков, засідання якої відбудеться в наступному тижні, а участь в якому візьме заступник Московського Патріярха Митрополит Нікодим Ротов, який приїжджає до Женеви в понеділок, 22-го березня. Розмова Владики Мстислава з д-ром Алланом Брашом відбулася в дуже приязній атмосфері.

16-го березня Владика Мстислав відвідав делегацію ЗСА до Комісії Прав Людини при Об'єднаних Націях та передав цій Комісії матеріяли Комісії Прав Людини Світового Конгресу Вільних Українців. Докладніші відомості про ці відвідини будуть подані в черговій кореспонденції.

17-го березня ранком Владика Мстислав має відлетіти до Парижа, а звідтіля до ЗСА.

Інж. Іван Фур переобраний...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

За його словами бенкет був добре приготований і морально був успішним, але якщо іде про матеріяльну сторінку, то Округа понесла поважну фінансову втрату. Також голова інформував і про це, що Управа старається за приміщення для Округової канцелярії, де б секретарі могли полагоджувати Союзові справи.

Касир пані Марія Федак вичерпно інформувала про фінансову господарку Округи, а головно про недобір з відбутого бенкету. Секретар інж. Р. Возняк інформував, що Управа відбула ряд засідань і нарад для полагодження різних справ Союзового характеру. За Контрольну Комісію звітував Іван Попович і поставив внесок на уділення абсолюторії уступаючій управі з признанням.

По звітах членів Управи аж 14 дискутантів заторкнули різні справи як Округи так і цілости УНСоюзу. В більшості питання були звернені до головного організатора Степана Гавриша, тому він свою промову зачав від того, що дав вичерпну відповідь дискутантам, а відтак коротко заторкнув працю всіх ділянок УНСоюзу. В першу чергу він зложив гратуляції секретареві 240 Відділу Михайлові Кігічакові за придбання найбільшого числа членів між всіма секретарями а саме: 67 і цим самим став чемпіоном УНСоюзу за 1975 рік. Також відмітив успіхи секретаря 233 Відділу Богдана Дейчаківського, який придбав 64 члени і заняв друге місце в списку найкращих організаторів. Він також назвав всіх інших Союзовців, що придбали членів і тим самим допомогли Окрузі зайняти перше місце.

Заторкуючи працю цілости УНСоюзу, Степан Гавриш у своєму слові інформував присутніх про досягнення в минулому році і представив організаційний плян на біжучий рік, при чому просив о посилену працю всіх Відділових урядовців.

По доповіді головного організатора присутні знову ставили різні питання, на які одержали відповіді від членів Головного Уряду. Участь в дискусії брали: Михайло Кігічак, д-р Максим Задойний, Богдан Дейчаківський, д-р Богдан Фурей, проф. Тарас Шмагала, мгр Ярослав Кришталович, інж. Іван Фур, Микола Кавка, пані Марія Бобечко, пані Марія Федак, Стефан Глоговський і В. Камінський. Слід згадати, що дискутанти заторкнули ряд дуже важливих справ і тому наради, в яких взяло участь 27 осіб, слід назвати річевими і успішними.

Перед закінченням нарад головний організатор Степан Гавриш в асисті головних радних д-р Богдана Фурея і проф Тараса Шмагали вручив голові інж. Іванові Фурові спеціяльно приготовану плякету для Округи за здобуття першого місця, про даний найвищу суму забезпечення. Також передано спеціяльні відзначення для першунів - чемпіонів М. Кігічака і Б. Дейчаківського, а при тому відзначено і інших секретарів.

Закінчуючи наради, переобраний голова Округи інж. Іван Фур зложив подяку в імені новообраної Управи за довір'я подякував всім присутнім за участь, а також запевнив головного організатора Степана Гавриша, що доложить всіх зусиль, щоби того року Округа виконала квоту не на 75, а 100 відсотків.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Окружной Комітет Відділів...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

членів, Відділ 182, дев'ять членів, а Відділ 64 і 143, по два члени кожний.

Василь Оріховський підкреслив, що УНСоюз має всі підставові кляси забезпечення, та може конкурувати з американськими забезпеченевими компаніями. Як найстарша та найбільша братська забезпеченева організація УНС заслуговує на повну підтримку. З черги до присутніх промовляла мгр Уляна Дячук, головний касир УНСоюзу. Вона також зложила гратуляції всім, що своєю організаційною працею допомогли Окрузі здобути 67 нових членів, а саме: Петрові Головачукові за 35 нових членів, Романові Микиті за 7 членів, Іванові Хомкові за 6 членів, Григорієві Клименкові за 5 членів, Ліді Козак за 3-ох членів, Іванові Бурнієві за двох членів та Василеві Марущакові, Іванові Блисі і Анні Френк що здобули по одному членові. Петро Головачук вже 15-ий раз з черги став членом Клюбу Заслужених Союзовців, і за це йому вручено одну золоту зірку.

За виконання Округою організаційної квоти, головна касирка вручила голові Округи І. Хомкові, належну винагороду. Опісля вона ствердила, що не всі Округи працюють так успішно, як ця і тому в 1975 році, організація принесла втрату в членстві. Щоб покрити ці втрати, наша організаційна праця в цьому році мусить бути ще більше інтенсивною.

В дискусії над доповідями взяли участь: М. Тижбір, Тихон Шевчук, В. Марущак, А. Жилінський, І. Блиха, І. Хомко і Анастазія Марущак.

Дискутанти в першу чергу підчеркнули велику потребу притягнення молоді до союзової праці та піддавали різні думки, якими способами це можна зробити.

Присутні перевибрали через аклямацію Управу Округи в такому складі: Почесний Голова — о. протопресвітер Теодор Форостина, голова — Іван Хомко, Заступник голови — Григорій Кименко, Секретар — Василь Марущак, Касир — Іван Блиха, Організаційний референт — Петро Головачук. Вільні члени — Іван Бурней, Павло Войнів. Контрольна Комісія: Голова — Назар Михайлишин. Члени: Варвара Тижбір, Володимир Оліярчик.

На закінчення передав привіт приявний голова Ню-аркської Округи Юліян Баранюк.

Юліяна Осінчук...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ня Музею СУА дві великі осклені шафи з полицями.

Треба сподіватися, що з хвилиною віддачі Музею СУА до загального вжитку, йому привернеться стейтова дотація.

Уже тепер надходять нові цінні мистецькі предмети від союзянок і громадян. Деякі, це даровизни, інші набуваються шляхом закупівлі.

Влаштування, ведення й розбудова Музею вимагають поважних фінансових засобів. З тією метою продають-ся цеглини на його фонд і організуються стараннями, силами й засобами СУА різні доходові імпрези.

Музей втішається підтримкою громадянства не тільки у формі даровизни і пожертв, але й у формі готовости допомогти йому активно здобути фонди. Молода піяністка Юліяна Осінчук із власної спонуки заявила готовість дати низку індивідуальних концертів, призначаючи дохід із них на потреби Музею.

Перші її концерти, спонзоровані Округами Управами СУА, відбудуться: 28-го березня у Детройті, 3-го квітня у Нюарку, 4-го квітня у Філядельфії, 9-го квітня в Ню Йорку.

Цю ініціятиву й готовість піяністки треба поставити за приклад зрозуміння мистців однієї ділянки мистецтва для потреб рідної культури в нашій царині мистецтва. Численна участь громадянства у концертах Ю. Осінчук зробить подвійне корисне діло: висловить признання молодій піяністці за її талант і громадське вироблення і дасть змогу Музеєві придбати потрібні йому фонди для плекання і збагачування рідної культури в ділянці музейництва поза межами рідного краю, де вона зазнає переслідування.

Марія Барагура

Січневі Роковини в Омазі

Підписання Проклямації у Омазі, Небраска

День 22-го січня як всенаціональне свято в Омазі, Небраска, проголосив губернатор Небраски Ж. Ж. Ексон. Посадник Омаги Едвард Зорінський, голова 200-річчя Незалежности ЗСА — Юджін Легі та екзекутивний директор 200-річчя ЗСА Баб Ненді підписали три проклямації в канцелярії посадника Омаги.

По прочитанні проклямації організаційний референт Відділу УККА Михайло Воробець передав Дзвін Волі з написом від УККА в 200-ліття і 100-ліття поселення українців в Америці. Три дзвони Волі дістали посадник Омаги Едвард Зорінський, голова Комітету 200-річчя Незалежности ЗСА Юджін Легі і Б. Генді. Це була велика несподіванка для урядовців. Посадник Омаги, голова Комітету 200-річчя Юджін Легі склали ґратуляції і проголосили 22-го січня Українським Днем, для всього українського народу, щоб скоро діждалися свободи і Вільної Незалежної Української Держави.

Три прапори — американський, Комітету 200-річчя і український синьо-жовтий вперше замаяли в новозбудованій Сити Голл, Омаги, в приявності української делеґації о. Нестора Педелеського, пароха української католицької церкви, Ярослави Продивус, Стефанії М. Воробець, секретарки і радної УНП, організаційного референта від Відділу УККА, Михайла Воробця, Павла Ващишина учасника Визвольних змагань, відзначеного Золотим Хрестом М. Отамана Симона Петлюри, та бойовими ветеранськими відзначеннями та відзнакою УККА. Посадник міста і високі достойники ґратулювали 78-літньому, учасникові з нагоди 58-ої річниці, який брав участь за волю і свободу, за яку гинули українські вояки. Склали ґратуляції з нагоди 200-ліття Революції Америки і 100-ліття Українського Поселення в ЗСА голова суду Михайло Гошуляк, і член суду Іван Воробець, Відділу УККА, інформуючи репортерів, що два рази висвітлювано на каналі висвітлювано на каналі6, завдяки Романові Депові синові нашого касира Михайла Депа, УККА. Нюз директор Роман Деп постарався щоб цей дуже гарно зроблений фільм передати як історичний документ для Відділу УККА.

Святочну Академію влаштовану з рамени УККА в Омазі, відсвятковано 24-го січня ц. р. На початку програми вступне слово сказав Олекса Прудивус, а відтак Олесь Прудивус відспівав американський національний гимн. Отець Нестор Педелеський відмовив молитву. Проклямацію відчитав Андрій Ґаленда, а потім слідували промови, по-українськи говорив Андрій Ґаленда, а по-англійськи Олесь Прудивус. Відтак відбувся концерт Кобзарів, під диригентурою Юліяна Клачинського. Програму закрив Олекса Прудивус, а опісля всі відспівали український національний гимн.

М. В.

СПОРТ

Клівленд, Огайо. — Читачі „Свободи" знають уже з наших дописів основні дані про футболістів УАСК „Львів" - Клівленд: 1. що цей наш клюб, після невдачних спроб, перестав підкріплювати свою дорослу дружину коштовними чужинцями, і підкріплює її власними юніорами; 2. що навіть своїми юніорами може оперувати тільки в весняному сезоні, бо восени, все, що „копа, гавка, квака", забирають (за грошові стипендії) середньо-шкільні й університетські дружини для своїх схолястичних чемпіонатів — отже, „Львів" мусить за весняну рунду заробити потрібну для побуту в Мейджор дивізії Лейк Ірі Сакер ліґ кількість пунктів. А це, очевидно, виключає якісь першунські амбіції (насправді українці заслуговували б якоїсь медалі, чи грамоти, за те, що вдержуються в екстраклясі, граючи тільки одну рунду в повному змагунському своєму складі...).

Минулої осени „грабіж" шкіл був такий великий, що з цих змагунів „Львів" міг би був створити дві дружини (!) ... Так звану репрезентаційну дружину довелося складати з тих, які вже вийшли з університетів - коледжів, з тих, які до шкіл не ходять (не задумують студіювати) та решток здекомплетованої резервової дружини (яку розв'язано). Такий конґльомерат, у складі: І. Жиґа, Жак — Лексітс — Бурдяк — Шминдрик, Середа — Паньків, Дубик — Коломиєць — Кучерин — Баґрійчук, назбирала цілих ... два пункти. Але нерішена з сильною Інтер - Італією 1 : 1 здивувала знавців. Коли ж надпливли перші поворотці зі шкіл пізною осінню (М. Ґубач, Ґейбел, Ґурчак, Зенон Жиґа), нарешті здобуто першу перемогу 2:1 над Заґребом. Разом із двома воковеровими пунктами, за змагання програні до Сербів, пунктовий доробок 6 : 12 за осінню рунду дає „львов'янам" четверте з усіх шістьох місць своєї групи, разом із Кікерсами й Заґребом, з таким же відношенням пунктів.

Після цього черевики футболістів і зуби голодних на перемоги симпатиків „Львова" мали бути завішені на кілок і висіти там аж до весни, коли „Львів", разом із вільними нарешті своїми університетськими поворотцями, почне „страшну помсту" на суперниках за осінні поразки.

Але „Львів", маючи вже до розпорядження братів Росулів, братів Губачів і інших, несподівано зголосився до турніру за Аматорську Чашу Америки. Вислід: українці вдарили 2 : 1 (читай: викинули з турніру) Донав Швабен, вдарили 2 : 0 Інтер-Італію — і опинилися у фіналі стейту Огайо (!) ... Для необізнаних підкреслюємо, що обидва суперники, то потуги Клівленду, які за своїми поясами носять скальпи м.і. Філядельфійського „Тризуба" з недалекого минулого (німці зупинили наших тризубівців перемогою 2 : 1, а італійці 3 : 0, в їхніх посяганнях по п'ятий чемпіонат Америки). Під цю пору Інтер - Італія, яка була вже всеамериканським віцечемпіоном, творить зруб місцевого професійного клюбу Кобрас — минулорічного першуна групи в професійній лізі.

Після такого несамовитого скоку з низин на вершини клівлендського футболу треба тільки остерегти молодих „львов'ян", щоб не вигрівалися на сонці власної величности: вони виграли ці змагання (головно, з італійцями) не тому, що були сильніші, а тільки тому, що заграли мудріше — не легковажили суперника, не дали йому грати, а потім несподівано двічі стрілами братів Росулів завдали нокавт. Про так званий „український концерт" під кінець гри, коли суперник був уже побитий, зламаний і висміяний власними симпатиками, краще забути, бо такі спомини морально демобілізують змагунів. Краще узброїтися знову в панцир залізної дефензиви, докладного криття, путання суперника та ... чатування на нагоду відслони його воріт. Суперником „Львова" у фінальній ігрі стейту Огайо буде Белґрад Юнайтед — дружина зложена в більшості з солідних імпортованих юґославських змагунів.

Під цю пору майже всі дружини „Львова" розважаються „псячим футболом", тобто, футболом на залі (я називаю так цю гру, порівнюючи її із справжнім псячим футболом у польському цирку, де теж не було часу, ні місця, на ... думку й дію). А в великому футболі йде перетяганка за Росула Романа (старшого), який, із почестями високо-шкільного репрезентанта Америки, цього року закінчує студії і ... стає предметом торгів між професійними клюбами Чікаґо, Каліфорнії, Фльориди (Маямі) та інших міст і стейтів. Сам Роман волів би грати в місцевих Кобрах — тоді, очевидно, у вільному часі міг би підсилювати свій „Львів". Наша порада: футбол (сакер) ще довго не буде в цій країні копальнею золота, а тому краще будувати своє майбутнє на цивільній професії. Зокрема люди з духовими талантами й зацікавленнями послужать краще собі і своїй спільноті, як не слухатимуть обманного співу спортових сирен (маємо на думці не судейські сирени-свиставки, тільки обманних сирен - дівиць із мітології, що своїм солодким співом зваблювали людей на загибіль). Тільки люди, з окремими даними, які живуть виключно спортом, можуть ставити на карту професійного спорту.

Виміітаючи залеглості минулого 1975-го року подаємо, що поодинокі дружини „Львова", які (з браку деяких вікових кляс) грали аж у двох Ліґах — Лейк Ірі Сакер Ліґ (ЛЕСЛ) і Огайо Аматер Сакер Ліґ (ОАСЛ) — до речі, дружини, в яких провідники повнять теж успішно функції тренерів, зайняли такі місця:

ЛЕСЛ, Мейджор Дивіжин (сезон 1974 - 75): четверте місце Групи Схід, сьоме місце в загальній табелі обидвох груп, пункти 17 : 19, провідник Ігор Жиґа.

Юніори А — ЛЕСЛ: перше місце (на всіх 6), нарівно з хорватами, пункти 17:5, у рішальній зустрічі (без найкращих своїх змагунів, які з університетською дружиною були тоді в Бразилії) програли 5:6 і зайняли друге місце. Головні стрільці: О. Росул і М. Ґейбел (по 9), Р. Клос (8). Провідник Андрій Шепарович.

Юніори Б — ЛЕСЛ: друге місце (на всіх 5), пункти 17 : 7. Головні стрільці: З. Жиґа (14), Р. Чухрай (13). Провідник Ігор Жиґа.

Юніори Б — ОАСЛ (насправді, дружина кляси „Сі"): третє місце (на всіх 16), пункти 24 : 6. Головний стрілець: Петро Дрозд (14 ґолів). Провідник Теодор Кравець.

Юніори СС — ОАСЛ (наші найменші 8 - 11 літ): восьме місце (на всіх десять). Провідник А. Шепарович.

Резервову дорослу дружину, яка дружинно не виявляла змагової амбіції, після здекомплетування розв'язано, поповнюючи її амбітними одиницями першу дружину.

— х —

Ось, у коротких обрисах, „Львів" Клівленд за минулий рік — так, як він зі своїми 6 дружинами жив і змагався з суперниками на грищі та з різними організаційно - фінансовими труднощами. Хочемо вірити, що українська громада Клівленду здійме з плечей Проводу Клюбу — у якому Іван Жиґа є урядуючим головою, Ярослав Чухрай та Іван Росул секретарями, а Андрій Шепарович та Осип Росул скарбниками — бодай журбу за фінанси, висилаючи добровільні датки на потреби клюбу (закуп приборів - інвентара, членські внески до лиґ, оплата спортових суддів тощо) на адресу: Ukrainian American Sports Club, c/o Mr. Andrew Sheparovich, 8272 Briarwood Dr., Broadview Heights, Ohio, 44147.

О. Гайський

З Наукових Конференцій УВАН у ЗСА

Наукове засідання Мовознавчої та Літературознавчої Секції Академії.

Засідання відкрив Григорій Костюк.

Дня 6 грудня ц.р. докторант Віталій Кейс у своїй доповіді „Символізм і українська модерна поезія початку XX ст. зазначив, що слово „Символізм" у літературі в найширшому розумінні означає специфічний прийом, яким поет намагається проникнути крізь конкретні явища до „первісної ідеї". Всі явища, згідно з думками Сведенборґа, становлять лише зовнішність дійсности. Але ця „зовнішність" втілює „співвідношення", які мають свою паралелю в „Ідеальному світі". Символи, в цім випадку, треба розуміти не як алегоричне відношення 1:1, але в розумінні, яке дав їм Гете: стремління специфічного до універсального. В найвужчому значенні „Символізм" озеачає поетичний рух у французькій літературі між 18-85-им і 18 95-тим роками. Поети, які найбільше визначили цей рух — Боднер, формально до нього не належали.

Фактично французький „символізм" пройшов еволюцію ще перед 1885 роком. Не сприймаючи містики Сведенборґа, Бодлер все-ж таки був заскочений двома концепціями: ідеєю „співвідношення" і „синетезії". Перша концепція твердить, що існують співвідношення між видимими та ідеальним світом. Друга концепція твердить, що в ідеальному світі всі кольори, звуки і запахи зливаються в одне, і що вони відчуваються як цілість. Бодлер переніс ці коецепції з містичного рівня в естетичний.

Слухаючи Ваґнерову музику, Бодлер рішив, що добра музика „передає думки", що вона викликає в чутливих слухачів ті самі ідеї, які стали надхненням для композитора. В першу чергу це стається тому, що існує „співвідношення" між зовнішніми явищами і внутрішнім, психологічним світом. В другу чергу це стається через „синестезію", тому бо звук, колір і запах є взаємно викликаючі. Прикладом останнього може послужити образ Тичини — „За парканом зелений гимн". Трава має запах і колір, але Тичина висловив її есенцію музикою.

Бодлер побачив у своїм відкритті нові можливості для поезії. Він зауважив, що більшість його сучасників уживає „повістярську" мову. Єдиною мовою для поезії все ж таки є мова музики: замість описувати і оповідати, мова в поезії повинна натякати й викликати. До цієї теорії Бодлер ще додав твердження Едґара Аллена По, що поезія повинна робити ефект.

Теорії Ваґнера про драму і романс також вплинули на Бодлера, як і на Малярме. Ваґнер бачив у драмі „рух внутрішньости на зовнішність", а в романсі — навпаки: „з зовнішньости у внутрішність". Драма, думав Ваґнер, зароджується у внутрішньому психологічному світі митця і виходить у його творі як есенція зовнішнього світу, а не як опис його. Романс — під романсом Ваґнер мав на увазі історичні романи, які були популярні в той час — є лише звичайне каталогування видимого. Саме через це Малярме радив поетам „малювати квітку, відсутню з усіх букетів".

Бодлер і Малярме були „видці". Верлен сприйняв їхні погляди інакше. Він став „музикою" в поезії в більше традиційному значенні цього слова. Його розуміння музики в поезії не полягало в Бодлеровій „синестезії", ані в герметичних образах Малярме, але в звичайній інструментації звуків. Він вибирав слова за якістю їхніх звуків, як робитиме це пізніше в нашій поезії Микола Вороний.

Символізм вплинув також на інші національні літератури, хоч не завжди послідовно. Дуже часто те, що було символом у значенні Бодлера чи Малярме, стало алегорією в інших літературах. Таких прикладів є безліч; наведемо лиш один. Лебеді в Бодлера і в Малярме не „символізували" якусь специфічну категорію, а лише давали натяк на якусь універсальну есенцію. В нашій же літературі лебеді стали алегорією, як напр., в сонеті Драй-Хмари, де вони „символізують" п'ятірне ґроно „нездоланих співців". Такою самою алегорією є лебеді Алчевської, Олеся, і Кобилянського. Такою ж алегорією вони стали і в інших літературах, аж поки нарешті еспанський поет Гонзалез Мартінез викрикнув: — „скрутімо, нарешті, лебедеві шию!"

Найбільше поширені умовності з символізму, які також сприйняли інші літератури, це — „декадентський" дух, музичність слів, неясність образів. Найголовніші прикмети „декадентства" — це віра в мистецтво як самоціль, інтенсивна суб'єктивність, перевага вишуканого над природнім, ворожість до міщанських смаків. Франко не вірив у „мистецтво для мистецтва" як ціль. Все ж таки інтенсивний суб'єктивізм у „Зів'ялім листі", який часом межує з Бодлеровим цинізмом, спонукав Шкурата залучити цей твір до „декадентських" творів. Музичність також прийшла в нашу поезію. Інструментували в нас вірші за звуками Вороний, Чупринка, Карманський та інші.

Українська „модерна" поезія в перших декадах цього століття розвивалася в сторону символізму, хоч символізмом ця „модерна" ще не стала. Поети ще надто були заняті національними й соціяльними питаннями, щоб дозволити собі розкіш чистого мистецтва. Але при кінці другої декади символізм таки появився в українській літературі. В Тичнен „Соняшних клярнетах" символізм набере цілком нової форми, стаючи на рівні з найкращими творами світової літератури.

Світ Тичини був світом музики. Він не сприймав музику як Бодлер, хоч і в Тичини синестезія відігравала часом ролю, як наприклад, „синій брязкіт". Він не придавав такого значення інструментації звуків, хоч і в нього, як у Верлена, музика слова могла відігравати ролю, як наприклад у цих рядках: „Над житами йде з медами — хилить келихами". Часом у Тичини саме значення образу передавалося звуком, як напр. дзвоно в „тінь там тоне, тінь там десь". Але правдива музика для Тичини була музика буття. Він сприймав увесь всесвіт музикою. Не бачені речі, а лише їхній ефект переходив музикою в його лірику. Як Малярме, який малював не блискавку, яка вдаряє в дерево, ані дерево, в яке вдаряє блискавка, але лише самий ефект блискавки на дерево, Тичина також не малював жита, яке колише вітер, ані вітер, який колише житом, а лише ефект: „колише флейтами". Але цей ефект, ця есенційність досвіду, ця „квітка, відсутня з усіх букетів" випливає з Тичининової уяви музикою. І тому Тичина відрізняється також від Малярме.

Після доповіді мали місце запитання й виступи, в яких брали участь Вадим Лесич, Василь Завітневич, Григорій Костюк та інші. Голова, п. Костюк, закрив засідання, подякувавши доповідачеві.

Н. Н.

Писання українських писанок в Геркімерському коледжі

Геркімер Каунті Камюніті коледж в Геркімер, Нюйоркського стейту, у мальовничій долині Могавк, повідомляє у своєму найновішому бюлетені, що у весняному семестрі, як і в попередніх роках, відбуватиметься навчання двох курсів писання українських писанок.

Перший курс починається у вівторок, 16-го березня ц. р., від 7-ої до 9-ої години вечером і триватиме два тижні, а другий курс починається в середу, 17-го березня через дві неділі. Оба курси будуть приміщені у малій їдальні.

На першій лекції учні матимуть змогу побачити прозірки з України, української культури, а головно архітектури і мистецтва, як рівнож прозірки „Як писати писанки". На другій лекції показані будуть різні писанки і демонструватиметься їхнє писання.

Курс провадитиме Ярослав Ликтей, а демонструватиме писання писанок Катруся Ликтей. Катруся, учениця десятої кляси, і школи українознавства належить до Пласту і танцювального кружка, пише писанки ще від п'ятого року життя і вже знана в Ютиці і околиці із навчання у коледжі, УМСА, у місцевих школах, музеях і в українській авдиторії, та на телебаченні.

Катруся і її вся родина є членами УНС.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 20-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

БРІСТОЛЬ, Па. Річні загальні збори Т-ва „Просвіта" 362 Відд. о год. 6:30 веч. в залі Українського Клюбу при 111 Філморе Рд. Порядок днл: відкриття, відчитання протоколу з минлорічних зборів, звіти Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, вибір нової Управи Відд. на слідуючий рік і затвердження пляну праці. Присутність чл. є обов'язкова тому, що є дуже важні справи до полагодження. — И. Осередчук, гол., Ф. Петрик, секр.

НЕДІЛЯ, 21-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

ПАССЕЙК, Н. Дж. Місячні збори 42-го Відд. ім. Тараса Шевченка о год. 2-ій по пол. в УНДомі при Норе Ave. Проситься чл. взяти участь у зборах. — В. Марущак, рек. секр.

НЕДІЛЯ, 21-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Річні загальні збори членів 204-го Відд. УНС в залі ОУА Самопоміч, 98 Друга Аве. (між 6-7 вул). о год. 3:30 по пол. На порядку: звіт урядників, К. Комісії, вибір управи на 1976 р. та організаційні справи. — Управа.

НЕДІЛЯ, 28-го БЕРЕЗНЯ 1976 р.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Річні загальні збори 339 Відд. Б-ва св. Василія о год. 4 по пол. в залі Осередку СУМА при 4949 Н. Олд Йорк. На порядку дня: відкриття, звіти членів Управи і К. Комісії, дискусія над звітами, вибір Управи на 1976 р. Проситься чл. прибути на наради, де можна буде заплатити чл. вкладки а також збільшити своє забезпечення. — М. Луців, секр.

ТАРЗАН, Ч. 7446 Прийшла допомога

Якщо, Тарзане, ти твердиш, що ми будемо безпорадні супроти переважаючої зброї, то в який спосіб можеш допомогти нам ти?!... Я привів зі собою допомогу, жрекине Ля!

Ватажку Мувіро! Поглянь! Сигнал від Тарзана! Він кличе нас до себе! Що це за жарт, Тарзане?!

Ці воїни не мають кращої зброї від моїх! Але вони краще надаються до мого пляну!